

MURMAN ARKITEKTER

ULLA ALBERTS, ULLA BLOMBERG, WIVIAN EIDSAUNET, LARS JOHAN TENGNÉR OCH HANS MURMAN

MURMAN ARKITEKTER

Grundat: 1985

Antal anställda: 34

Huvudkontor: Stockholm

1. Hur arbetar ni med miljö- och energifrågor i era projekt för att uppnå energieffektivitet i byggnader?

Vi arbetar på två nivåer: en grundnivå och en spetsnivå. Grundnivån är en miniminivå för alla projekt och innebär att alla ställningstaganden ska prövas ur miljö- och energisynpunkt. Spetsnivån är både svårare och lättare, och framför allt roligare. Svårare för att här gäller det att ligga i framkant och göra rätt val, vilket kan vara knivigt när experternas åsikter ofta är motstridiga. Lättare för att alla involverade drar åt samma håll och att prioriteringarna är givna. Vi strävar hela tiden efter att fler av våra projekt ska bli spetsprojekt. Vi fokuserar på energieffektivitet genom hela processen, från tidigt skede: lokalisering, form, fönstersättning, yteffektivitet – till projektering: energieffektiv belysning, uppvärmning, utrustning och bra dagsljus. Vi gör mycket ombyggnader och hyresgäst Anpassningar, och där försöker vi alltid nyttja det befintliga – rumsupbyggnad, byggdelar, karaktär – istället för att riva, slänga och bygga nytt. Det sparar såväl kulturarv, material och pengar som energi.

2. Använder ni er av någon certifieringsstandard? Vilken och varför?

Vi är miljödiplomerade enligt Svensk Miljöbas, en miljöledningsstandard som bygger på ISO14001. Diplomeringen kräver ett fortgående dokumenterat miljöarbete och årlig revision, så vi följer hela tiden upp verksamhetens konkreta miljöpåverkan, personalens utbildning och utvecklar miljöstyrningen i projekt. För bedömning av byggmaterial är vi anslutna till SundaHus och ByggVaruBedömningen. Vi väljer miljömärkta produkter när vi kan, och det börjar bli allt vanligare framför allt på inredningssidan. Vi ser gärna att de byggnader vi projekterar blir miljömärkta och arbetar för detta i projekten, vi har t ex projekterat flera GreenBuilding-certifierade byggnader. Märkningar av olika slag är bra, och vi arbetar gärna med dem, men samtidigt ger de inte hela sanningen. Även omärkta byggnader ska vara så miljövänliga som möjligt. Och vi uppmanar en levande och fri diskussion på kontoret om vad som verkligen är miljöriktig arkitektur.

3. Vilket ansvar har arkitekterna i arbetet med att uppnå EU:s energieffektiviseringsmål?

Som en del av den resurskrävande byggbranschen har vi arkitekter ett självklart ansvar att känna till krav och ta till oss kunskap om hur vi kan bygga mer energieffektivt. Samtidigt får vi inte släppa grunden för vårt yrke, att skapa bra arkitektur. Nya krav, till exempel på energieffektivitet,

ändrar ibland förutsättningarna för vårt skapande. Det kanske tydligaste exemplet och största utmaningen är att de glasade ytorna i fasad i nya bostadshus måste minskas. Hur gör vi detta utan att arkitektens brukare påverkas negativt? Vi måste bli ännu mer kreativa när ramarna för vad vi kan göra blir stramare. Vi måste vidga våra roller och samarbeta över gränser för att åstadkomma miljömässigt hållbara och energieffektiva byggnader som också är människovänliga och vackra.

4. Hur uppnår man energieffektivitet i byggnader?

Det kräver framför allt stor kunskap och noggrannhet under planering, projektering och produktion. Byggnader ska placeras och ges form för bästa samspel med väder och vind. Ytterväggar ska vara välisolerade och lufttäta, fönster och dörrar ska placeras rätt och väljas rätt – ett bra klimatskal är en nyckel. Sedan ska de tekniska systemen vara effektiva och samspela med byggnaden, framför allt ventilationssystemet ska ge ett bra klimat med små energiförluster. Energieffektivitet måste också ses i ett större perspektiv, det är inte bara det enskilda huset som måste effektiviseras. Planeringen av våra samhällen måste i högre grad inriktas på mindre resurskrävande kommunikation och transport, en utveckling som måste snabbas på.

5. Vilka problem finns det i dialogen med byggherrarna när det gäller att bygga energieffektiva hus?

Byggherren är den som tar beslutet att bygga ett energieffektivt hus. Ibland måste vi som projektörer försöka påverka dem. Byggherrar är sällan en enda beslutsfattare, oftare månghövdade organisationer, vilket ger en tröghet som kan skapa problem. Goda miljöintentioner finns nästan alltid, men de kan stupa på en begränsad budget eller en kort tidplan. När byggherren även är förvaltare är det enklare, då kan byggherren vara beredd att kosta på mer för att sedan få igen detta i minskade förvaltningskostnader. Men det är svårt att veta om ny teknik håller vad den lovar i tidiga skeden. Ett exempel är LED-belysning som många byggherrar ännu är skeptiska inför, vilket kan förstås eftersom den i början inte var bra. Vi arkitekter måste hålla oss ajour med utvecklingen så att vi vet när det är dags att satsa på ny energieffektiv teknik. Det är därför spetsprojekten är så viktiga, i dem är alla involverade inställda på att prova nya lösningar. Vi strävar som sagt hela tiden efter att fler av våra projekt ska bli spetsprojekt, men eftersom det fördyrar projekteringen är det inte enkelt. Vi tror att spetsprojekt har tiden för sig eftersom de är en bra marknadsföring för miljömedvetna verksamheter. Vi har haft möjlighet att genomföra ett antal spetsprojekt, till exempel Sånge-Såby konferensanläggning och hotell samt ett förslag till en passivhusförskola i Umeå, och det kommer att bli fler! Restaurang Tusen har inte varit ett uttalat miljöprojekt, men vi ser nu i efterhand att en respekt för fjället har ändå gjort det miljöanpassat på flera sätt. ■

PIONJÄRER. Sånge-Såby är en konferensanläggning och hotell som 1999 blev Sveriges första Svanenmärkta hotell.

”GODA MILJÖINTENTIONER FINNS NÄSTAN ALLTID, MEN DE KAN STUPA PÅ EN BEGRÄNSAD BUDGET ELLER EN KORT TIDPLAN.”

PASSIVHUSFÖRSKOLA. Denna passivhusförskola ritades i samarbete med Tyréns för en tävling. Vinst blev det inte den gången, men projektet fick högsta poäng för förskolans passivhuskvaliteter.

ETT MED NATUREN. Restaurang Tusen som ligger vid Ramundbergets skidanläggning värms med bergvärme, tar vatten från platsen och släpper ut det via ett eget minireningsverk. Klart 2009.

